

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
51-ото НАРОДНО СЪБРАНИЕ

07
15 X

Уважаема госпожо/Уважаеми господин Председател,
На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България внасяме
Законопроект за несъстоятелност на физически лица.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване.

Вносител:

Борислав Борисов
Александър Зяфирев
Дирин Грозев
Иван Иванов
МАНЮН ГЕЖЕВ

Стефан Тодоров
Деян Дечев

Атанас Атанасов
Иван Георгиев
Петя Цанкова
Мая Димитрова
Кристиан Варуанов

ИВАН Б. ПЕЧЕВ

ДРОГОМИР СТАЙЧЕВ

ТЕОДОР Г. КЪРЛИ

ВЛАДИМИР ГЕОРГИЕВ

КАТАЛИНА КИСЕЛОВА

ГАБРИЕЛ ВЪЛКОВ

МАРИАНА БОВДЖИЧЕВА

КРИСТИЯН АНДОНОВ ВАСИЛ

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН
за несъстоятелност на физически лица

Глава първа.
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. Този закон урежда условията и реда за откриването и провеждането на производство по несъстоятелност на физически лица, както и последиците от това производство.

Цел на закона

Чл. 2. Производството по несъстоятелност на физически лица има за цел преодоляване на състоянието на неплатежоспособност на физическото лице чрез пълно или частично опрощаване на задълженията му, справедливо удовлетворяване на кредиторите и създаване на възможност на лицето да възстанови своята социална, предприемаческа и трудова активност.

Принципи

Чл. 3. (1) Производството по несъстоятелност на физическо лице длъжник се провежда при спазване на принципите за:

1. публичност и достъпност;
2. добросъвестност и предвидимост;
3. бързина и ефективност;
4. зачитане на правото на труд и достоен живот на длъжника;
5. баланс между интересите на длъжника и кредиторите;
6. възможност за финансово оздравяване на длъжника;
7. гарантиране на правото на защита на участващите страни.

(2) Всички кредитори на физическото лице длъжник имат право на участие в производството по несъстоятелност според правата и привилегиите си, независимо от вида и произхода на задълженията. В производството по несъстоятелност кредиторите

запазват дадените обезпечения.

(3) Съдлъжниците и третите лица, предоставили имущество в обезпечение, както и поръчителите, не се ползват от последиците на производството по отношение на главния длъжник.

Подкрепа от държавата

Чл. 4. Държавата насърчава и подпомага ефективността на производствата по несъстоятелност на физически лица чрез изграждане на подходяща институционална среда.

Приложимост

Чл. 5. (1) Производството по несъстоятелност се прилага за физически лица за задълженията им по сделки, сключени за лично потребление или във връзка с упражняването на свободна професия или друга разрешена от закона самостоятелна стопанска или професионална дейност, включително за лицата по чл. 2 от Търговския закон.

(2) Физическите лица длъжници по ал. 1 са:

1. български граждани;
2. граждани на държави-членки на Европейския съюз и членовете на техните семейства, които са получили удостоверение за продължително или постоянно пребиваване в Република България повече от 3 години преди датата на подаване на молба за откриване на производство по несъстоятелност;

3. граждани на трети държави, получили разрешение за постоянно пребиваване в Република България повече от 5 години преди датата на подаване на молба за откриване на производство по несъстоятелност.

(3) Обстоятелствата по ал. 2, т. 2 и 3 се удостоверяват с документи, издадени по Закона за чужденците в Република България или Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства.

(4) Законът не се прилага за търговци и лица, по отношение на които са приложими чл. 609, 610 и 611, ал. 1 и 2 от Търговския закон.

Основания за откриване

Чл. 6. (1) Производство по несъстоятелност може да се открие при неплатежоспособност на дееспособно физическо лице.

(2) Физическото лице е неплатежоспособно, ако не е в състояние да изпълни свое

изискуемо:

1. парично задължение, породено от или отнасящо се до сделка, включително нейната недействителност, изпълнение, неизпълнение, прекратяване, унищожаване и разваляне или последиците от прекратяването ѝ, или

2. публичноправно задължение към държавата или общините, което не е свързано с търговска дейност,

3. задължение по частно държавно вземане.

(3) Неплатежоспособността се предполага, ако в продължение на най-малко 90 дни физическото лице не може да изпълни едно или повече изискуеми парични задължения на обща стойност повече от пет минимални работни заплати.

(4) Неплатежоспособността се предполага, когато длъжникът е спрял плащанията. Спиране на плащанията е налице и когато длъжникът е платил изцяло или частично вземанията на определени кредитори.

(5) Производство несъстоятелност може да се открие и общо за двама съпрузи, когато са в съпругеска имуществена общност, ако те поискат това изрично с обща молба. В този случай всеки от съпрузите може да упражнява и правата на съпруга си след откриване на производството.

(6) Производство по несъстоятелност може да бъде открито и при неплатежоспособност на недееспособно физическо лице с участието на настойник или попечител и с разрешението на компетентния съд за всяка една процедура.

Чл. 7. Неплатежоспособност не е налице, когато:

1. общият размер на задълженията към момента на подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност не надвишава пет минимални работни заплати за страната;

2. затрудненията на лицето са с временен характер.

Добросъвестност

Чл. 8. (1) Физическото лице длъжник се ползва от производството по несъстоятелност, ако е добросъвестно.

(2) Физическото лице длъжник е недобросъвестно, ако е предизвикало състоянието на неплатежоспособност със свои умишлени действия, ако укрива свое имущество или създава пречки за удовлетворяването на кредиторите в рамките на производство по несъстоятелност.

(3) Недобросъвестността се предполага, ако физическото лице длъжник:

1. в период от две години преди подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност, но след поемане на задълженията, се е разпоредило със свое значително имущество в полза на свързани лица;

2. в период от две години преди подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност, но след поемане на задълженията, се е разпоредило със свое имущество чрез безвъзмездни сделки или чрез сделки, при които даденото значително надхвърля по стойност полученото;

3. е допуснало нарушения на задълженията си за деклариране на доходи и придобито имущество, за подаване на отчети и декларации, свързани с доходи от дейности, подлежащи на облагане или осигуряване;

4. е осъдено за злоупотреба на доверие, за престъпление срещу кредиторите или за престъпление срещу финансовата, данъчната или осигурителната системи, освен ако е реабилитирано;

5. не е упражнявало право на труд по трудово или служебно правоотношение или по граждански договор или не е упражнявало свободна професия за период по-дълъг от една година преди подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност и не търси активно работа, освен ако е нетрудоспособно или е налице друга основателна причина;

6. е поело задължения за придобиване на луксозни стоки или услуги за личността, освен ако са свързани с неговото здравословно състояние;

7. е укрило свое имущество, което се включва в масата на несъстоятелността, доходи от трудова дейност или друга дейност или не е изпълнило задължение в хода на производството по несъстоятелност.

8. в хода на производството е променило настоящия си адрес, или адреса за призоваване и не е уведомило в 7-дневен срок за това съда или управителя на имуществото;

9. е било обявено в несъстоятелност като физическо лице в последните 10 години или негови сделки или действия са били отменени по чл. 135 от Закона за задълженията и договорите.

(4) Когато обстоятелство по ал. 3 се установи в хода на започнало производство по несъстоятелност, производството се прекратява.

Образци

Чл. 9. Министърът на правосъдието издава наредба, с която утвърждава образци на документите, използвани в производството по несъстоятелност.

Глава втора.

ОРГАНИ И УЧАСТНИЦИ В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

Подсъдност

Чл. 10. (1) Компетентен да разглежда производства по несъстоятелност на физически лица е окръжният съд по настоящия адрес на физическото лице длъжник към момента на подаване на молбата

(2) Изменение на подсъдността по споразумение на страните не се допуска.

(3) Промяната на настоящия адрес на физическото лице длъжник в хода на производството не влияе на определянето на компетентния съд по несъстоятелността.

Управител на имуществото

Чл. 11. (1) Управител на имуществото е лице, което администрира масата на несъстоятелността и установява и присъединява кредиторите в производството по несъстоятелност.

(2) Управител на имуществото може да бъде синдик, служител към Комисията за защита на потребителите или лице, което отговаря на изискванията на ал. 3.

(3) За управител на имущество може да бъде назначено дееспособно лице, което:

1. не е осъждано за умишлено престъпление от общ характер;
2. има завършено висше юридическо или икономическо образование и не по-малко от 3-годишен стаж по специалността;
3. не е съпруг на длъжника или на кредитор и няма родство с тях по права линия, по съребрена линия - до шеста степен, по сватовство - до трета степен;
4. не е кредитор в производството по несъстоятелност;
5. не се намира с длъжника или с кредитор в отношения, които пораждат основателно съмнение за неговата безпристрастност;
6. не е било обявявано в несъстоятелност в производство по този закон в последните десет години;
7. не е освобождавано като управител на имущество на основание чл. 13, ал. 3, т. 5;

8. притежава застраховка за професионална отговорност;

9. е вписано в утвърден от министъра на правосъдието и обнародван в "Държавен вестник" списък на лицата, които могат да бъдат назначавани за управители на имущество;

(4) Лицата по ал. 2 и ал. 3 преминават специално обучение за осъществяване на правомощия в производства по несъстоятелност на физически лица и полагат изпит. При успешно издържан изпит получават сертификат, който се издава за срок от 5 години.

(5) Обучението по ал. 4 се осъществява от центрове за професионално обучение по чл. 9, ал. 1, т. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

(6) Условието и реда за обучението, подбора и квалификацията на управителите на имущество се определят в наредба, издадена от министъра на правосъдието, министъра на икономиката и индустрията и министъра на финансите.

(7) Лицата по ал. 2 и ал. 3 се заличават от списъка служебно, когато престанат да отговарят на условията за вписване или се установи, че са действали в производство, в което са назначени при условията на конфликт на интереси по ал. 3, т. 3 -5.

(8) Управителят на имуществото зачита личния и семейния живот, достойнството, доброто име и честта на длъжника и съблюдава интересите му като по-слаба страна в производството. Той осъществява правомощията си безпристрастно и съобразно принципите за бързина и ефективност на производството.

(9) Управителят на имуществото не може да договаря със себе си от името на длъжника или да получава вещ от масата на несъстоятелността. Това ограничение се прилага и за придобиване на вещи от съпруга на управителя и неговите роднини по права линия, по съребрена линия - до шеста степен включително, а по сватовство - до трета степен включително.

(10) Управителят дължи на длъжника и на кредиторите обезщетение за виновно причинените вреди при осъществяване на правомощията си.

Служители към Комисията за защита на потребителите

Чл. 12. Председателят на Комисията за защита на потребителите определя със заповед служители, успешно издържали изпита и получили сертификат по чл. 11, ал. 4, които могат да бъдат назначавани от съда за управители на имущество в производства по несъстоятелност на физически лица.

Назначаване и освобождаване на управителя на имущество

Чл. 13. (1) Компетентният съд назначава и освобождава управителя на

имуществото с определение.

(2) Името, телефонът и електронният адрес на назначения управител на имуществото се вписват в регистъра на физическите лица в несъстоятелност. В него се вписва и всяка промяна в тези обстоятелства.

(3) Управителят на имуществото се освобождава:

1. по негово писмено искане, отправено до съда;
2. при поставяне под запрещение;
3. когато престане да отговаря на изискванията по чл. 11;
4. при фактическа невъзможност да осъществява правомощията си за повече от 3 месеца,
5. при неизпълнение на задълженията му или при действия, които увреждат интересите на страните в производството;
6. при прекратяване на производството.

(4) Определението на съда по ал. 3, т. 1, т. 2 и т. 6 не подлежи на обжалване. В случай на освобождаване по ал. 3, т. 1 управителят на имущество изпълнява задълженията си до встъпването на нов управител.

(5) Определението на съда по ал. 3, т. 3 - 5 подлежи на обжалване с частна жалба пред съответния апелативен съд. Жалбата се подава в едноседмичен срок от постановяване на определението.

Възнаграждение на управителя

Чл. 14. (1) Възнаграждението на управителя на имуществото се определя от съда по несъстоятелност, като не може да превишава минималната работна заплата за страната.

(2) Съдът по несъстоятелност може да определи и по-високо възнаграждение на управителя на имуществото по негова молба с оглед сложността на производството и обема на цялостната му дейност.

Алтернативни способи за разрешаване на спорове

Чл. 15. На всеки етап от производството по несъстоятелност страните могат да използват алтернативни способи за разрешаване на спора и да прекратят производството, включително чрез избрани от тях медиатори, вписани в регистъра по Закона за медиацията, при условие, че същите са преминали специално обучение относно производството по несъстоятелност на физически лица.

Статистика и контрол

Чл. 16. (1) Окръжните съдилища ежегодно информират Комисията за защита на

потребителите за производствата по несъстоятелност на физически лица. Информацията съдържа данни за броя на образуваните, прекратените и приключени производства по този закон.

(2) Въз основа на информацията по ал. 1 председателят на Комисията за защита на потребителите съставя ежегодно до 15 май доклад за приложението на настоящия закон, който се публикува на интернет страницата на Комисията и се предоставя на министъра на икономиката и индустрията и министъра на правосъдието.

Глава трета.

РЕГИСТЪР

Публичен регистър

Чл. 17. (1) Лицата, за които е открито и водено производство по реда на този закон, се вписват в публичен регистър на физическите лица в несъстоятелност към Агенция по вписванията.

(2) Регистърът на физическите лица в несъстоятелност е общодостъпна електронна база данни, съдържаща обстоятелствата, вписани по реда на този закон, и актовете, обявени по реда на този закон.

(3) За всяко лице се води отделна партида, в която се вписват всички обстоятелства и се обявяват всички актове, за които това е предвидено в този закон.

(4) Вписванията в регистъра се извършват чрез последователно въвеждане на информация за съответните обстоятелства в регистъра.

(5) Обявяването се извършва чрез въвеждане на акта в електронна форма в партидата по ал. 3.

(6) Вписване, заличаване и обявяване се извършват незабавно с акт на съда по несъстоятелността.

Съдържание на регистъра

Чл. 18. В регистъра се обявяват и вписват:

1. датата на подаване на молба за откриване на производство по несъстоятелност на физическо лице, която се приема за начална дата на неплатежоспособността;
2. наложените обезпечителни мерки върху имуществото на длъжника;
3. решенията за откриване на производството по несъстоятелност, за обявяване в несъстоятелност и за прекратяване на производството;
4. определението за назначаване и освобождаване на управител на имуществото;

5. съобщенията и призовките във връзка с производството;
6. поканата към кредиторите за предявяване на вземания;
7. други обстоятелства, подлежащи на вписване и актове, подлежащи на обявяване.

Публичност на регистъра. Удостоверения

Чл. 19. (1) Агенцията по вписванията осигурява безплатен електронен достъп до вписаните в регистъра обстоятелства и съдебните актове.

(2) Неучастващи в производството по несъстоятелност лица могат да получат от Агенцията по вписванията удостоверение за наличие или липса на вписани обстоятелства в регистъра след заплащане на такса.

(3) Страните в производството имат право да получат удостоверение за вписани обстоятелства или копие от обявен акт без заплащане на такса от всяка служба по вписванията или по електронен път.

(4) Всички вписани обстоятелства и обявени актове относно отделния длъжник стават непублични след изтичане на 10 години от прекратяването на последното производство по несъстоятелност срещу него.

Действие на вписването

Чл. 20. (1) Трети добросъвестни лица могат да се позовават на вписването, дори ако вписаното обстоятелство не съществува.

(2) Невписаните обстоятелства се смятат несъществуващи за третите добросъвестни лица.

Водене на регистъра. Такси

Чл. 21. (1) Регистърът се води от длъжностни лица по регистрацията по чл. 20 от Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел.

(2) Съхраняването, воденето и достъпът до регистъра на физическите лица в несъстоятелност се урежда с наредба на министъра на правосъдието.

(3) За издаване на удостоверения от регистъра се събират такси в размер, определен с акт на Министерския съвет.

(4) Вписването на обстоятелства и обявяване на актове в регистъра е безплатно.

Глава четвърта.
ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА СЪДЕБНОТО
ПРОИЗВОДСТВО

Бързина на производството

Чл. 22. Производството по несъстоятелност на физически лица се провежда при спазване на принципа за бързина в производството.

Служебно начало

Чл. 23. (1) В производствата по несъстоятелност на физически лица съдът може служебно да установява факти и събира доказателства, които са от значение за неговите решения и определения. Съдът следи служебно за допустимостта и надлежното извършване на процесуалните действия от страните.

(2) Съдът е длъжен по време на всички етапи на производството да следи за добросъвестността на физическото лице.

Съобщения и призовки. Адрес

Чл. 24. (1) Физическото лице длъжник се призовава на посочения от него адрес. Когато не бъде намерено на този адрес, физическото лице длъжник се призовава по постоянния или настоящия му адрес, по месторабота, както и от всеки друг адрес, който може да се установи от доказателствата по делото.

(2) Кредиторите се призовават на адресите, посочени от физическото лице длъжник, а ако не бъдат открити - по седалището или постоянния или настоящия им адрес.

(3) След постановяване на решението за откриване на производството по несъстоятелност всички съобщения и призовки се обявяват в регистъра и се връчват на лицата по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(4) След подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност физическото лице длъжник писмено съобщава в 7-дневен срок на съда и на управителя на имуществото всяка промяна в адреса, на който може да бъде призован.

Такси и разноски

Чл. 25. (1) В производството по несъстоятелност се дължат държавна такса в размер на 10 лева за откриване на производството, разноски за събиране на доказателствата и възнаграждение на управителя на имуществото.

(2) Физическото лице длъжник не внася предварително държавна такса за откриване на производството и разноски за събиране на доказателства в хода на производството.

(3) Разноските в производството се плащат от сумите, предвидени в бюджета на съда/бюджета на Националното бюро за правна помощ. Те се възстановяват от масата на несъстоятелността след осребряването ѝ и се включват в погасителния план, когато такъв се приеме.

(4) При условията и по реда на Закона за правната помощ физическото лице длъжник има право на безплатна правна помощ.

(5) При прекратяване на делото поради недобросъвестност на физическото лице длъжник, разноските в производството му се възлагат.

Субсидиарно приложение

Чл. 26. За неуредените в този закон въпроси се прилагат правилата на Гражданския процесуален кодекс.

Глава пета.

ОТКРИВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

Молба за откриване на производството

Чл. 27. (1) Производството по несъстоятелност започва по молба на физическото лице длъжник, подадена до компетентния окръжен съд.

(2) Молбата е в писмена форма и съдържа:

1. посочване на съда;

2. трите имена на молителя, ЕГН, постоянен и настоящ адрес и адрес за призоваване;

3. искане за обявяване на физическото лице длъжник в несъстоятелност;

(3) Към молбата се прилагат:

1. доказателствата по чл. 78, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;

2. пълномощно, ако молбата се подава от пълномощник;

3. списък на кредиторите с посочване на адресите, вида, размера и обезпеченията на вземанията им; опис на личното имущество и имуществото съпругеска имуществена общност; данни за всички останали доходи, източниците на тези доходи и техния размер; декларация, че данните са пълни и верни. Ако молбата е подадена чрез пълномощник, описът задължително се подписва от физическото лице длъжник.

Решение за откриване на производството по несъстоятелност

Чл. 28. (1) Ако молбата е подадена до ненадлежен съд той я изпраща до надлежния съд. Съдът, на който делото е изпратено, може да повдигне спор за подсъдност

по правилата на чл. 122 от Гражданския процесуален кодекс.

(2) Съдът проверява редовността на молбата. Когато тя не отговаря на изискванията на чл. 27, на молителя се съобщава да отстрани в едноседмичен срок допуснатите нередовности. Ако молителят не отстрани нередовностите в срок, съдът връща молбата.

(3) Ако след проверката по ал. 2, съдът намери молбата за откриване на производство по несъстоятелност за редовна, той с решение:

1. обявява неплатежоспособността на физическото лице длъжник;
2. открива производството по несъстоятелност;
3. назначава управител на имуществото от лицата, вписани в списъка, утвърден от министъра на правосъдието;
4. допуска обезпечение чрез налагане на заповед, възбрана или други обезпечителни мерки;
5. вписва незабавно в регистъра на физически лица в несъстоятелност датата на подаването на молбата и на решението за откриване на производството;
6. изпраща съобщение за откриването на производството до Националната агенция за приходите;

(4) Решението за откриване на производството по несъстоятелност се вписва от съда незабавно в регистъра на физически лица в несъстоятелност и не подлежи на обжалване.

Обезпечителни мерки

Чл. 29. (1) Заедно с решението за откриване на производството по несъстоятелност съдът с определение може да наложи обезпечителни мерки с цел запазване на имуществото на длъжника.

(2) Определението по ал. 1 подлежи на незабавно изпълнение и може да се обжалва с частна жалба от длъжника в едноседмичен срок, който тече от връчването му.

Опис на имущество и допълнителни сведения

Чл. 30. (1) Описът на имущество се изготвя от длъжника в писмена форма по образец.

- (2) Той включва описание на:
1. движими и недвижими вещи на длъжника;
 2. вещни права на длъжника върху чужди вещи;
 3. налични парични средства на длъжника;
 4. парични и непарични вземания на длъжника;
 5. други имуществени права на длъжника, включително дялове и акции в търговски дружества, права върху интелектуална собственост и други сродни права;
 6. доходи от трудова дейност и други доходи на длъжника за последните

12 месеца.

(3) Към описа се прилагат и допълнителни сведения, включващи други данни, като:

1. парични и непарични задължения на длъжника към датата на подаване на молбата за откриване на производството и данни за индивидуализиране на кредитора - трите имена на физическо лице или наименованието на юридическо лице, съответно постоянен и настоящ адрес или седалище;

2. трите имена или наименование и постоянен или настоящ адрес или седалище на лицата, които претендират вземания от длъжника, но които длъжникът оспорва;

3. учредени обезпечения върху имуществото на длъжника и трите имена или наименование и постоянен или настоящ адрес или седалище на кредитора;

4. кредитори с право на задържане и върху кои вещи имат такова право;

5. приблизителни разходи за издръжка на длъжника и лицата, с които живее в едно домакинство, за последните 12 месеца;

6. задължения на длъжника за издръжка;

7. три имена, дата и място на раждане, постоянен или настоящ адрес на членовете на семейството и свързани с длъжника лица;

8. съдебни и арбитражни производства, по които длъжникът е страна;

9. сделки на разпореждане с права между длъжника и свързаните с него лица, както и с други лица за последните 2 години, с посочване на име или наименование, адрес или седалище.

(4) В описа на имуществото или с отделна декларация длъжникът задължително декларира, че данните са пълни и верни.

Отговорност за вреди, претърпени от недобросъвестно образувано производство

Чл. 31. Длъжник, който подаде молба за откриване на производство по несъстоятелност, като знае, че няма основание за това, дължи обезщетение за претърпените вреди във връзка с производството. Отговорността се урежда по правилата на чл. 45 - 54 от Закона за задълженията и договорите.

Глава шеста.

ПРОИЗВОДСТВО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

Проверка на описа и задълженията

Чл. 32. (1) В едноседмичен срок от обявяване на решението за откриване на производството по несъстоятелност съдът възлага на назначения управител на имуществото да извърши проверка за достоверността на документите по чл. 30 и изготви доклад не по-късно от един месец от получаването му. Този срок може да бъде удължен от съда по искане на управителя на имуществото, но с не повече от две седмици.

(2) Заедно с възлагането на управителя на имуществото за извършване на проверка, съдът вписва в регистъра на физическите лица в несъстоятелност по партидата на длъжника покана към негови кредитори за присъединяване (за предявяване на вземанията) в срок от един месец с молба до съда и копие до управителя на имуществото. Кредиторът посочва основанието и размера на вземането, привилегиите и обезпеченията, съдебен адрес и представя писмени доказателства.

(3) Управителят на имуществото има право на достъп до информация в съдебните и административните служби в това число Националната агенция за приходите, Националния осигурителен институт, Централния депозитар, Българска народна банка, контролните органи по Закона за движението по пътищата и други институции, които водят регистри за имущество или разполагат с данни за такова. Той може да прави справки и да получава сведения, както и да иска копия и извлечения от документи, като за тези случаи такса не се дължи.

(4) Не е необходимо изрично съгласие на длъжника за проверка на данните от описа. Съдът по несъстоятелността може да разреши на управителя на имуществото и достъп до информация относно наличното имущество и задълженията на длъжника, която представлява банкова, застрахователна или данъчна тайна.

(5) Всички държавни органи и организации, натоварени с публични функции, както и частни съдебни изпълнители са длъжни да оказват съдействие на управителя на имуществото при изпълнение на неговите правомощия.

Доклад. Процедура

Чл. 33. (1) Съобразно получената информация за задълженията на длъжника, управителят на имуществото издирва и уведомява посочените в молбата кредитори като присъединява по тяхно искане и новооткритите такива, както и тези по чл. 32, ал. 2.

(2) След изтичане на срока по чл. 32, ал. 1, управителят на имуществото

представя пред съда по несъстоятелността доклад за установените от него данни за имуществото на длъжника, което попада в масата на несъстоятелността, както и за задълженията и кредиторите му.

(3) Заедно с доклада, управителят представя, съобразно установените данни за имуществото и задълженията на длъжника, предложение за:

1. Обявяване в несъстоятелност с погасителен план - ако длъжникът има месечен доход, надвишаващ несеквестрируемия минимум по чл. 446 от Гражданския процесуален кодекс и разполага със секвестрируемо имущество по смисъла на този закон;

2. Обявяване в несъстоятелност с ликвидация на имуществото - ако длъжникът има месечен доход в размер на или по-малък от несеквестрируемия минимум по чл. 446 от Гражданския процесуален кодекс, но разполага със секвестрируемо имущество по смисъла на този закон;

3. Обявяване в несъстоятелност при липса на доходи и имущество - ако длъжникът има месечен доход в размер на или по-малък от несеквестрируемия минимум по чл. 446 от Гражданския процесуален кодекс и не разполага със секвестрируемо имущество по смисъла на този закон.

(4) Ако управителят на имуществото установи, че длъжникът е недобросъвестен, няма доказателства, че е неплатежоспособен или че е изпълнил всичките си изискуеми задължения, или притежава достатъчно имущество, за да ги изпълни в тримесечен срок от датата на постановяване на решението за откриване на производството без опасност за кредиторите, той предлага на съда, заедно с доклада, да прекрати производството.

Насрочване на първо заседание по делото

Чл. 34. (1) В двуседмичен срок след получаване на доклада, заедно с предложението на управителя на имуществото, съдът насрочва първо заседание по делото, като призовава длъжника, управителя на имущество и всички известни на съда кредитори.

(2) Съобщение за насрочване на заседанието се изпраща до лицата по ал. 1 и се вписва в регистъра на физическите лица в несъстоятелност по партидата на длъжника. Към съобщението се прилагат копия от описа на имуществото, доклада и предложението на управителя на имуществото по чл. 33, ал. 2 и 3.

(3) Кредитори, които не са призовани за заседанието и не са известни на съда и управителя на имуществото, могат да поискат от съда да ги присъедини към производството с молба с приложени писмени доказателства за съществуване на вземане към длъжника преди съдебното заседание.

Права на кредиторите и длъжника

Чл. 35. Посочените в описа на имуществото кредитори, присъединените такива, както и длъжника, след като се запознаят с описа на имуществото и другите съпътстващи го документи, както и с доклада и предложението на управителя на имуществото по чл. 33, ал. 2 и 3, имат право да изложат писмено становище до съда до датата на първото заседание.

Решение за обявяване на длъжника в несъстоятелност

Чл. 36. (1) В първото заседание могат да участват посочените в описа на имуществото кредитори, както и присъединените такива. Участието на длъжника или негов представител, както и на управителя на имуществото е задължително.

(2) Съдът може да допусне участие и на кредитори, които не са поискали присъединяване по реда на чл. 34, ал. 3, но се явяват в заседанието и представят писмени доказателства за вземанията си.

(3) След даване на ход на делото, съдът запознава страните с доклада и предложението на управителя на имуществото по чл. 33, ал. 2 и 3 и им дава възможност да изразят становища по него, както и да направят възражения и допълнения.

(4) Ако са направени възражения или допълнения, съдът възлага на управителя на имуществото да предостави становище по направените възражения и допълнения в хода на съдебното заседание или в едноседмичен срок от провеждането му.

(5) Съдът по несъстоятелност се произнася в двуседмичен срок от заседанието с решение, с което:

1. обявява длъжника в несъстоятелност и одобрява предложението за избраното производство по чл. 33, ал. 3, т. 1, 2 или 3;
2. прекратява производството в случаите по чл. 33, ал. 4.

(6) В решението се посочват и банковите сметки на кредиторите, по които да се извършват плащанията.

(7) Съдът вписва служебно решението в регистъра на физическите лица в несъстоятелност по партидата на длъжника.

(8) Решението подлежи на обжалване пред апелативния съд. Жалбата се разглежда в закрито заседание в двуседмичен срок от образуване на делото. Съдът ако прецени за необходимо, може да разгледа жалбата в открито заседание.

Глава седма.

ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕШЕНИЕТО ЗА ОБЯВЯВАНЕ В НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

Общи положения

Чл. 37. (1) От вписване на решението по чл. 36, ал. 5, т. 1 се спират всички изпълнителни производства срещу имущество, включено в масата на несъстоятелността.

(2) Не се спират тези изпълнителни, производства, по които вискателят претендира вземане за издръжка и за вреди от непозволено увреждане.

(3) Изпълнителното производство не се спира и в случаите, когато се иска предаване на вещ, която длъжникът е бил осъден да върне на собственика ѝ.

(4) От вписване на решението по чл. 36, ал. 5, т. 1 се спират висящите съдебни и арбитражни производства срещу длъжника. Не се спират дела срещу длъжника за парични вземания, обезпечени с имущество на трети лица. Спряното производство се прекратява, ако се отнасят за вземания, предявени и приети в производството по несъстоятелност.

(5) От вписване на решението по чл. 36, ал. 5, т. 1 не се начисляват лихви и неустойки.

Маса на несъстоятелността

Чл. 38. (1) Масата на несъстоятелността се състои от всички имуществени права на длъжника към датата на молбата за откриване на производство по несъстоятелност, с изключение на онези, които са определени за несеквестрируеми.

(2) В масата на несъстоятелността се включват и всички секвестрируеми имуществени права на длъжника, придобити до датата на решението за прекратяване на производството.

(3) В масата на несъстоятелността се включва и една втора част от имуществата по ал. 1 и 2, които са съпругеска имуществена общност. Откриването на производството прекратява съпругеската общност върху тези имущества.

Кредитори на несъстоятелността

Чл. 39. (1) Масата на несъстоятелността служи за удовлетворяване на кредиторите с предявени и присъединени вземания.

(2) Кредиторите запазват в производството по несъстоятелност правата по дадено обезпечение.

Давност за вземанията

Чл. 40. (1) От вписване на решението по чл. 36, ал. 5, т. 1 се прекъсва давността за вземанията на кредиторите, които са приети в производството по несъстоятелността.

(2) Ако предявено вземане не бъде прието в производството по несъстоятелност и за установяването му бъде предявен установителен иск, давността за него се смята прекъсната от датата на подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност. Ако искът не бъде уважен, давността не се смята прекъсната.

Приемане на наследство от длъжника

Чл. 41. При откриване на наследство след решението по чл. 36, ал. 5, т. 1 до прекратяване на производството, длъжникът може да го приеме само по опис и не може да извършва отказ от наследство или други права.

Задължение за опазване на масата на несъстоятелността

Чл. 42. (1) Длъжникът и управителят на имуществото са длъжни да вземат всички необходими мерки, за да опазят масата на несъстоятелността.

(2) Умишлените и извършените с груба небрежност действия на длъжника, които водят до намаляване на масата на несъстоятелността, представляват недобросъвестно поведение по смисъла на този закон.

(3) При поискване длъжникът предоставя на управителя на имуществото цялата информация относно сключените от него сделки с кредитори и произтичащите от тях права и задължения, както и за извършените от него разпореждания с имущество, включени в масата на несъстоятелността. Той е длъжен да предостави на управителя на имуществото всички поискани документи и доказателства за извършени от него сделки, за придобити права и поети задължения.

Продажба на бързоразвалящи се вещи

Чл. 43. Съдът може да разреши на управителя на имуществото да продаде, преди да е постановено осребряване, бързоразвалящи се движими вещи от масата на несъстоятелността.

Прекратяване на договори

Чл. 44. (1) Управителят на имущество може да прекрати договор, по който длъжникът е изправна страна, ако той не е изпълнен изцяло или частично.

(2) При прекратяването на договора управителят на имуществото отправя предизвестие от 15 дни. В същия срок длъжникът може да поиска съдът да отмени изявлението на управителя. Съдът се произнася незабавно с определение в закрито

заседание, което подлежи на обжалване в едноседмичен срок.

(3) Ако договорът е с продължително изпълнение, съдът по предложение на управителя на имуществото определя обезщетение за другата страна

Недействителни действия и сделки

Чл. 45. (1) Нищожно по отношение кредиторите на несъстоятелността е направеното след датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност не по установения в производството ред:

1. изпълнение на задължение, което е възникнало в едногодишен срок преди датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност;

2. учредяване на залог или ипотека върху право или вещь от масата на несъстоятелността, извършено в едногодишен срок;

3. сделка с право или вещь от масата на несъстоятелността.

(2) Извършването на сделка или действие по ал. 1 с влязло в сила решение по иск по чл. 135 от Закона за задълженията и договорите, прави длъжника недобросъвестен по смисъла на този закон.

Остатък от масата на несъстоятелността

Чл. 46. (1) Ако всички задължения бъдат изплатени напълно, остатъкът от масата на несъстоятелността се връща на длъжника.

(2) След вписване на решението за откриване на производството по несъстоятелност до прекратяването му, длъжникът няма право да поема задължения, освен за покриване на ежедневните си битови нужди, както и на членовете на домакинството му, и да изпълнява задължения към кредиторите по несъстоятелността без разрешението на управителя на имуществото предварително и в писмена форма.

(3) При нужда от лечение или друго непредвидено обстоятелство, съдът може да разреши на длъжника да извърши разход на стойност над несеквестируемия минимум от средства. Определението на съда подлежи на обжалване с частна жалба.

(4) Алинея 2 не се прилага в случаите, когато длъжникът отчуждава свое несеквестируемо имущество, за да придобие вещи, необходими му за ежедневна употреба.

Глава осма.

ОБЯВЯВАНЕ В НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ С ОДОБРЯВАНЕ НА ПОГАСИТЕЛЕН ПЛАН

Действие на решението за обявяване в несъстоятелност с одобряване на погасителен план

Чл. 47. (1) След вписване на решението по чл. 36, ал. 5, т. 1 управителят на имуществото, заедно с длъжника, в едномесечен срок изготвя план за погасяване, който предвижда заплащане на поне 1/3 от необезпечените вземания и поне 1/3 от обезпечените вземания, но не по-малко от масата на несъстоятелността, за период до 3 години. Планът може да предвижда и осребряване на секвестрируемо имущество на длъжника.

(2) Срокът за изпълнение на плана не може да бъде повече от 3 години от датата на влизане в сила на решението за одобряване на плана. Той може по изключение да бъде удължен до една година по предложение на управителя на имуществото и след одобрение от съда, ако длъжникът е изпълнявал добросъвестно погасителния план, но непредвидени обстоятелства са възпрепятствали окончателните му плащания по него.

(3) Запазват се правата на кредиторите при удовлетворяване от имуществото, дадено за обезпечение.

(4) Погасителният план предвижда частично опрощаване на остатъка от задълженията, при условие, че за определения период от време длъжникът заплаща посочената в плана част от задълженията си и е добросъвестен.

(5) Погасителният план съдържа:

1. оценка на имуществото в масата на несъстоятелността, която при необходимост може да бъде изготвена и от вещо лице, и възможностите на длъжника да получи доходи в следващите 3 години;

2. степента на удовлетворяване на вземанията на кредиторите на несъстоятелността, от които поне 1/3 от необезпечените вземания и 1/3 от обезпечените вземания;

3. степен на опрощаване на задълженията;

4. срок за изпълнение, който не може да бъде по-дълъг от 3 години;

5. размер на вноската;
6. банкова сметка, по която да се извършват плащанията на кредиторите;
7. списък на секвестрируемите движими и недвижими вещи на длъжника, които да бъдат осребрени.

(6) Погасителният план се одобрява, ако:

1. е постигнат баланс между интересите на длъжника и кредиторите;
2. са спазени правилата за несеквестрируемост на доходите и имуществото на длъжника;
3. са съобразени привилегиите и обезпеченията на кредиторите;

(7) Управителят на имуществото представя изготвения план на съда, който връчва препис от него на длъжника и кредиторите и им дава едноседмичен срок за възражения. Ако постъпят възражения, съдът ги разглежда и се произнася с решение като одобрява, изменя или отхвърля плана. Ако не постъпят възражения в срока, съдът одобрява с решение плана.

(8) Решението подлежи на обжалване в едноседмичен срок.

(9) Одобреният от съда погасителен план е задължителен за длъжника и кредиторите, чиито вземания са възникнали преди датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност.

Осребряване имуществото на длъжника

Чл. 48. При осребряване на имущество на длъжника се прилагат правилата на глава девета.

Отчети и окончателен доклад на управителя на имуществото

Чл. 49. Управителят на имуществото вписва в регистъра на физическите лица в несъстоятелност по партидата на длъжника 3-месечни отчети по изпълнението на погасителния план и представя на съда окончателен доклад при пълно изпълнение на плана, който също се вписва в регистъра.

Изпълнение на погасителния план

Чл. 50. (1) Заедно с 3-месечните отчети управителят на имуществото може да предложи актуализиране на размера на вноската, в случай на новопридобити имущества или увеличени доходи на длъжника. Това предложение се одобрява по реда на чл. 47.

(2) При неизпълнение на погасителния план остатъкът от задълженията не се опрощава, съдът прекратява производството, а кредиторите могат да се снабдят с изпълнително основание или да продължат спрените изпълнителни дела.

(3) След запознаване с доклада по чл. 49 при изпълнение на погасителния план, съдът опрощава остатъка от задълженията, предвидени в плана, и прекратява производството с решение.

(4) Съобщение за решението се изпраща до участниците в производството и се вписва в регистъра на физическите лица в несъстоятелност по партидата на длъжника.

Обжалване на решението за прекратяване на производството

Чл. 51. Решението по чл. 50, ал. 2 и ал. 3 подлежи на обжалване пред апелативния съд в двуседмичен срок от получаване на съобщението.

Действие на решението за прекратяване по отношение на обезпечителните мерки

Чл. 52. С влизане в сила на решението за прекратяване на производството всички обезпечителни мерки, наложени в производството, прекратяват действието си. Запорите и възбраните се заличават служебно от съда.

Прекратяване на производството при погасяване на задължението

Чл. 53. Ако длъжникът погаси всичките си задължения преди изтичане периода, предвиден в погасителния план, съдът по негово искане прекратява производството. Решението на съда подлежи на обжалване пред апелативния съд в двуседмичен срок от получаване на съобщението.

Задължения на длъжника в производството

Чл. 54. (1) До прекратяване на производството по глава осма, длъжникът:

1. сътрудничи активно с управителя на имуществото и му предоставя поискани информация и документи; извършва плащанията към кредитори в сроковете, определени в погасителния план;

2. на всеки три месеца изпраща на управителя на имуществото отчет за изпълнението на погасителния план, към който да прилага доказателства за извършените плащания;

3. информира управителя на имуществото за всяка промяна в доходите си и за допълнително получени парични средства и вещи, включително от завещания или дарения;

(2) По време на изпълнението на погасителния план, длъжникът може да сключва сделки без съгласието на управителя на имуществото, необходими за покриване на ежедневните му битови нужди и на членовете на домакинството му, както и такива отнасящи се до несеквестрируемото му имущество.

Задължение на управителя на имуществото по изпълнение на погасителния план

Чл. 55. По време на изпълнението на погасителния план, управителят на имуществото следи плащанията към кредитори съгласно погасителния план и финансовото състояние на длъжника според тримесечните отчети.

Глава девета.

ОБЯВЯВАНЕ В НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ С ЛИКВИДАЦИЯ НА ИМУЩЕСТВО

Действие на решението за обявяване в несъстоятелност с ликвидация на имуществото

Опис на имуществото за осребряване

Чл. 56. (1) След вписване на решението по чл. 36, ал. 5, т. 1 управителят на имуществото в едномесечен срок изготвя опис на секвестрируемите движими и недвижими вещи на длъжника, които могат да послужат за удовлетворяване на кредиторите.

(2) Към опис по ал. 1 се изготвя и прилага още:

1. оценка на имуществото в масата на несъстоятелността, която при необходимост може да бъде изготвена и от вещо лице и възможностите на длъжника да получи доходи в следващите 18 месеца;

2. очакваната степен на удовлетворяване на вземанията на кредиторите на несъстоятелността;

3. очакваната степен на опрощаване на задълженията.

(3) Описът и документите по ал. 2 се одобряват, ако:

1. е постигнат баланс между интересите на длъжника и кредиторите;

2. са спазени правилата за несеквестрируемост на доходите и имуществото на длъжника;

3. са запазени правата на кредиторите при удовлетворяване от имуществото, дадено за обезпечение.

(4) Управителят на имуществото представя опис и документите по ал. 2 на съда, който връчва съобщение за изготвянето им на длъжника и кредиторите и им дава едноседмичен срок за становище и възражения. Ако постъпят възражения, съдът ги разглежда и се произнася с решение като одобрява, изменя или отхвърля опис и документите по ал. 2. Ако не постъпят възражения в срока, съдът одобрява с решение опис и документите по ал. 2.

(5) Решението подлежи на обжалване в едноседмичен срок.

(6) С влизане в сила на решението управителят пристъпва към осребряване на имуществото.

(7) Съдът може да забрани на длъжника да извършва определени сделки, които могат да увредят имуществото му, докато трае осребряването, както и да допусне подходящи обезпечителни мерки, ако такива вече не са били наложени. Ако бъдат осъществени такива сделки, те са недействителни по отношение на кредиторите на несъстоятелността.

Осребряване на имуществото

Чл. 57. (1) Управителят на имуществото изготвя обявление за продажбата, в което посочва данни за длъжника, описание на имуществото, реда и начина на продажба, мястото и деня, в който ще се извърши продажбата, крайния срок за приемане на предложенията в рамките на деня и оценката на имуществото, което ще се продава.

(2) Обявлението се поставя на видно място в сградата на общината по настоящия адрес на длъжника, както и по местонахождението на вещта, в срок не по-кратък от две седмици, преди посочения в обявлението ден. Управителят на имуществото представя за публикуване обявлението за продажба в специален бюлетин на Министерството на икономиката и индустрията в двуседмичен срок преди посочения в обявлението ден за продажба.

(3) Продажбата се извършва по правилата на чл. 717в и чл. 717г от Търговския закон, а за недвижимите имоти оценката на вещта се извършва по правилата на чл. 485 от Гражданския процесуален кодекс.

(4) Купувачът е длъжен в едноседмичен срок от приключване на продажбата да внесе предложената от него цена, като приспадне внесените задатък.

(5) Ако цената не бъде внесена в срока по ал. 4, внесените от наддавача задатък служи за удовлетворяване на кредиторите, а управителят на имуществото обявява за купувач наддавача, който е предложил следващата най-висока цена, ако не е изтеглил задатъка. Ако този наддавач не внесе цената в едноседмичен срок от обявяването му за купувач, внесените от него задатък се задържа за удовлетворяване на кредиторите, а управителят на имуществото обявява за купувач следващия по реда на предложените цени наддавач. Процедурата може да продължи до изчерпване на всички наддавачи, предложили цена не по-ниска от оценката.

(6) Когато лицето, обявено за купувач, внесе своевременно дължимата сума,

съдът с постановление му възлага вещта или правото в деня, следващ деня на плащането.

Провеждане на нова продан

Чл. 58. (1) Ако не са се явили наддавам и или не са били направени валидни наддавателни предложения, или купувачът не е внесъл цената, се провежда нова продан е начална цена 90 на сто от оценката и след ново обявяване по реда на чл. 57.

(2) Ако не са се явили наддавачи или не са били направени валидни наддавателни предложения, или купувачът не е внесъл цената в проданта по ал. 1, се провежда нова продан с начална цена 85 на сто от оценката и след ново обявяване по реда на чл. 57.

(3) Когато определен актив от масата на несъстоятелността не може да бъде осребрен при три поредни опита за продажбата му, същият се изключва от нея и се връща на длъжника.

Разпределение на постъпленията

Чл. 59. (1) Когато масата на несъстоятелността бъде осребрена, управителят на имуществото изготвя сметка за разпределение на паричните средства между кредиторите на несъстоятелността по реда, предвиден в чл. 136 и следващите от Закона за задълженията и договорите.

(2) Сметката за разпределението се предоставя на съда, който връчва препис от нея на длъжника и кредиторите и им дава едномесечен срок за възражения. Ако постъпят възражения, съдът ги разглежда и се произнася с определение като одобрява разпределението или го връща на управителя с указания за изготвяне на ново разпределение. Ако не постъпят възражения в срока, съдът одобрява с определение сметката за разпределението.

(3) Определението подлежи на обжалване с частна жалба.

(4) С влизане в сила на определението по ал. 2 и извършване на плащанията, вземанията на кредиторите се удовлетворяват до размера на осребреното имущество и съобразно разпределението.

(5) По отношение на длъжника се прилагат чл. 54, ал. 1, т. 1, т. 3 и и ал. 2.

Постъпления след осребряването

Чл. 60. (1) За период до 18 месеца след влизане в сила на решението по чл. 36, ал. 5, т. 1 длъжникът уведомява управителя на имуществото и съда при придобиването на секвестрируеми средства или имущество, което може да бъде осребрено, съответно разпределено.

(2) Управителят на имуществото осъществява контрол върху имущественото състояние на длъжника в периода по ал. 1 и изготвя 3-месечни отчети до съда и окончателен доклад след изтичането му.

(3) Длъжникът превежда секвестрируемите суми по банкова сметка, указана от управителя на имуществото, а придобитото секвестрируемо имущество се осребрява по реда на чл. 57.

Последици от изпълнението на плана

Чл. 61. (1) При неизпълнение на задължението по чл. 60, ал. 1, остатъкът от задълженията не се опрощава, съдът прекратява производството, а кредиторите могат да се снабдят с изпълнително основание или да продължат спрените изпълнителни дела.

(2) След запознаване с доклада по чл. 60, ал. 2 при изпълнение задължението по чл. 60, ал. 1, съдът опрощава остатъка от задълженията и прекратява производството с решение.

(3) Съобщение за решението се изпраща до участниците в производството и се вписва в регистъра на физическите лица в несъстоятелност по партидата на длъжника.

Обжалване на решението за прекратяване на производството

Чл. 62. Решението по чл. 61 подлежи на обжалване пред апелативния съд в двуседмичен срок от получаване на съобщението.

Действие на решението за прекратяване по отношение на обезпечителните мерки

Чл. 63. С влизане в сила на решението за прекратяване на производството всички обезпечителни мерки, наложени в производството, прекратяват действието си. Запорите и възбраните се заличават служебно от съда.

Прекратяване на производството при погасяване на задължението

Чл. 64. Ако длъжникът погаси всичките си задължения преди изтичане на периода по чл. 60, съдът по негово искане прекратява производството. Решението на съда подлежи на обжалване пред апелативния съд в двуседмичен срок от получаване на съобщението.

Глава десета.

ОБЯВЯВАНЕ В НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ ПРИ ЛИПСА НА ДОХОДИ И ИМУЩЕСТВО

Действие на решението за обявяване в несъстоятелност при липса на доходи и имущество

Чл. 65. (1) За периода от 1 година след влизане в сила на решението по чл. 36, ал. 5, т. 1 длъжникът уведомява управителя на имуществото и съда при придобиването на секвестрируеми средства или имущество, което може да бъде осребрено.

(2) Управителят на имуществото осъществява контрол върху имущественото състояние на длъжника в периода по ал. 1 и изготвя 3-месечни отчети до съда и окончателен доклад след изтичането му.

(3) Длъжникът превежда секвестрируемите средства по банкова сметка, указана от управителя на имуществото, а придобитото секвестрируемо имущество се осребрява по реда на чл. 57.

(4) В периода по ал. 1 длъжникът може да сключва сделки без съгласието на управителя на имуществото, необходими за покриване на ежедневните му битови нужди и на членовете на домакинството му, както и такива отнасящи се до несеквестрируемото му имущество.

Прекратяване на производството при изпълнение на задължението

Чл. 66. (1) След запознаване с доклада по чл. 65, ал. 2 при изпълнение задължението по чл. 65, ал. 1, съдът опрощава задълженията и прекратява производството с решение.

(2) Съобщение за решението се изпраща до участниците в производството и се вписва в регистъра на физическите лица в несъстоятелност по партидата на длъжника.

(3) При неизпълнение на задължението по чл. 65, ал. 1, задълженията му не се опрощават, съдът прекратява производството, а кредиторите могат да се снабдят с изпълнително основание или да продължат спрените изпълнителни дела.

Обжалване на решението за прекратяване на производството

Чл. 67. Решението по чл. 66 подлежи на обжалване пред апелативния съд в двуседмичен срок от връчването му.

Прекратяване на производството при погасяване на задълженията на длъжника

Чл. 68. Ако длъжникът погаси всичките си задължения преди изтичане на едногодишен период, съдът по негово искане прекратява производството. Решението на съда подлежи на обжалване пред апелативния съд в двуседмичен срок от връчването му.

Последици на решението за прекратяване на производството

Чл. 69. С влизане в сила на решението за прекратяване на производствата по глава осма, глава девета и глава десета, непредявените в производството по несъстоятелност вземания, с изключение на тези за умишлено непозволено увреждане, издръжка или за вземания на работници и служители, произтичащи от трудови правоотношения, и неупражнените права се погасяват.

Допълнителна разпоредба

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „Луксозни стоки“ са вещи, които не служат за задоволяване на обикновените потребности на средностатистическия потребител и имат пазарна стойност над пет минимални работни заплати или са закупени на цена, която надвишава с поне 50 на сто средната пазарна цена на вещь от същия вид или със същата функция със средно качество.

2. „Услуги за личността“ са услуги, свързани с: пътуване; посещения от длъжника или свързани с него лица или организация за тези лица на спектакли, постановки, концерти и други подобни събития; лична охрана; хазарт и услуги, които не могат да послужат за задоволяване на обикновените нужди на потребителя.

3. „Несеквестируемо имущество“ са движимите и недвижими вещи, уредени в чл. 444 от Гражданския процесуален кодекс, както и;

- моторното превозно средство, ако то е необходимо на длъжника и членовете на неговото семейство, включително за отиване до/връщане от работното място и е на стойност под осем минимални работни заплати;

- вещи, за ползване от длъжника, ако е лице с увреждания, за компенсиране на дефицита му като медицински и други пособия.

4. „Ежедневни битови нужди“ са нужди, свързани с дома и семейството - ток, отопление, водоснабдяване, храна, транспорт, облекло и други за задоволяване на обичайни ежедневни потребности в разумна степен.

5. „Свързани лица“ са съпруга на длъжника, роднините му по права линия без ограничение в степените, роднините по сребрена линия до четвърта степен включително, роднините по сватовство до трета степен, мащехата и пастрокрът, както и лица, с които е включен в общо домакинство.

6. „Значително имущество“ е имущество, чиято стойност надвишава 10 000 лв.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 2. Производството по този закон се прилага и когато задълженията на длъжника са възникнали преди влизането му в сила, но непогасеният остатък по тях отговаря на условията по чл. 7.

§ 3. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон министърът на правосъдието издава наредбите по чл. 9 и чл. 19, ал. 2.

§ 4. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон министърът на правосъдието, министърът на икономиката и индустрията и министърът на финансите издават наредбата по чл. 11, ал. 6.

§ 5. В Търговския закон (обн., ДВ, бр. 48 от 1991 г.; изм., бр. 25 от 1992 г., бр. 61 и 103 от 1993 г., бр. 63 от 1994 г., бр. 63 от 1995 г., бр. 42, 59, 83, 86 и 104 от 1996 г., бр. 58, 100 и 124 от 1997 г., бр. 21, 39, 52 и 70 от 1998 г., бр. 33, 42, 64, 81, 90, 103 и 114 от 1999 г., бр. 84 от 2000 г., бр. 28, 61 и 96 от 2002 г., бр. 19, 31 и 58 от 2003 г., бр. 31, 39, 42, 43, 66, 103 и 105 от 2005 г., бр. 38, 59, 80 и 105 от 2006 г., бр. 59, 92 и 104 от 2007 г., бр. 50, 67, 70, 100 и 108 от 2008 г., бр. 12, 23, 32, 47 и 82 от 2009 г., бр. 41 и 101 от 2010 г., бр. 14, 18 и 34 от 2011 г., бр. 53 и 60 от 2012 г., бр. 15 и 20 от 2013 г., бр. 27 от 2014 г., бр. 22 и 95 от 2015 г., бр. 13 и 105 от 2016 г., бр. 62 и 102 от 2017 г., бр. 15, 27 и 88 от 2018 г., бр. 28, 33 и 83 от 2019 г., бр. 64 и 104 от 2020 г., бр. 25 от 2022 г., бр. 66 от 2023 г. и бр. 35, 41, 67, 70 и 82 от 2024 г.) се правят следните изменения:

1. Глава петдесет и втора „а“ се отменя.

2. В Глава петдесет и втора „б“ се правят следните изменения:

1. В чл. 760ж:

а) в ал. 1 думите „или предприемач“ се заличават.

б) в ал. 3 думите „или предприемач“ се заличават.

2. В чл. 760з, ал. 1 думите „или предприемача“ се заличават.

§ 6. Законът влиза в сила от 1 март 2025 г.

Вносители:

Борислав Борисов

Александър Зафиров

Зоран

Таня

Иван

Тяна

Матко Ревел

Стефан Тунчев

Деси Девел

Анна Анна

Ван Вршинов

Миса Чакича

Миса Димитров

Красимир Водичков

ИВАН Б. ПЛЕКОВ

Димитър Стойков

Димитър Кочев

Владимир Вл. Терзиев

Кристиан Киселев

Габриел Вилков

Марияна Богданова

Иван Смирнов Велко

Мотиви

към Законопроекта за несъстоятелност на физически лица

В последните десетилетия у нас се наблюдава тревожна тенденция за увеличаване на случаите на физически лица, изпаднали в трайно състояние на невъзможност да изплащат задълженията си. Неплатежоспособността може да доведе до социални и здравни проблеми, до социално изключване и изолация, както и да постави в риск основните потребности на деца и на лица със специални нужди в семейството на свръхзадължения, но тя не е само частен проблем. Практиката доказва, че доброто финансово състояние на гражданите е съществен стимулиращ фактор за националната икономика, тъй като високото ниво на потребление е предпоставка за стабилност и икономически растеж.

Тази тенденция се засили в условията на социална и икономическа несигурност с колеблив икономически растеж и повишаващи се лихви, последвали периоди на криза с висока инфлация и задлъжнялост за потребителите.

От друга страна, засегнати от неплатежоспособността и последиците от нея са и активните и амбициозни граждани, предприемачи, които искат да стартират професионалната си кариера в България, но не разполагат с нужната им сигурност и възможност за втори шанс, която би им предоставило нормативното регулиране на несъстоятелността на физически лица.

Към настоящия момент, България продължава да е единствената държава в Европейския съюз, в която липсва правна уредба, уреждаща личния фалит на физически лица. Попълването на този пропуск е формулиран като задължение за страната и в законодателството, което страната ни следва да приеме като част от Плана за възстановяване и устойчивост. Продължаващото неприемане на такава нормативна уредба струва на страната ни 1,3 млрд. лв, които страната ни продължава да не получава като второ плащане по ПВУ.

На този фон в България се повишават необслужваните кредити, като в края на март 2024 г. те възлизат на 4.27 млрд. лв., при 3.85 млрд. лв. в края на декември 2023 г. Делът им в общата сума на brutните кредити и аванси е 3.74% (при 3.63% в края на декември 2023 г.). Към 2023г. броят на кредитополучателите по данни на БНБ е 2,603 милиона, от които огромното мнозинство – 2,379 милиона души са физически лица. В този брой не влиза броя на граждани с просрочени задължения, например, за битови сметки и други

дългове.

Отчитайки обществената необходимост от предприемане на законодателни и административни мерки за разрешаване на проблемите на неплатежоспособността в гражданския оборот, настоящият законопроект е съобразен със съвременните модели и добри практики, както и с инициативите на Европейската комисия за хармонизиране на националните режими по несъстоятелност и реструктуриране.

По този начин ще се постигне уеднаквяване и стандартизация на правната уредба до степен, която ще улесни взаимното признаване на последиците от производството по несъстоятелност на физически лица от юрисдикциите на другите държави членки на Европейския съюз.

Производството по несъстоятелност на физически лица има за цел преодоляване на състоянието на неплатежоспособност чрез частично опрощаване на задълженията, справедливо удовлетворяване на кредиторите и създаване на възможности за възстановяване на социалната, предприемаческата и трудовата активност на длъжника (право на втори шанс). Предназначено е преди всичко за лица, които са в състояние да формират доходи, за да подпомагат себе си и своето семейство, но прекомерната тежест на задълженията подкопава тяхната инициатива и понякога може да ги демотивира да работят и да получават средства.

За тази категория физически лица следва да има достъп до регламентирана процедура, чрез която се постига рационален и справедлив компромис за степента на удовлетворяване на кредиторите, като същевременно се избягват непродуктивните и непропорционално големи разходи, които всеки отделен кредитор би направил в индивидуален изпълнителен процес за проучване на имуществото и за принудително изпълнение.

Производството по несъстоятелност следва да е достъпно и най-вече за лица, изпаднали в трайни финансови затруднения поради обективни причини - безработица, здравословни проблеми, загуба в семейството, природни бедствия и др. подобни.

В основата му е залегнала възможността за справедливото споделяне на тежестта от свръхзадължеността между кредиторите и длъжника-физическо лице.

Производството предлага една бърза, прозрачна и достъпна процедура, насърчавана и подпомагана от държавата, която се развива пред съда с възможност за участие на всички кредитори, като гаранция за законосъобразност и стабилност на последиците от производството.

От нея могат да се ползват българските граждани с адрес на територията на

Република България, граждани на държави-членки на Европейския съюз и членовете на техните семейства, граждани на трети държави, получили разрешение за постоянно пребиваване, които отговарят на заложените в закона критерии.

От специфичната защита, която предоставя производството, могат да се ползват единствено добросъвестните длъжници. Добросъвестността се преценява във всеки отделен случай според вида на задълженията, техния произход, периода на неизпълнение, поведението на длъжника и опитите му да изплати задълженията си. Длъжникът следва да бъде добросъвестен през цялото време на производството до приключването му.

Основание за откриване на производството по несъстоятелност е състоянието на неплатежоспособност на длъжника. То е обективно, фактическо състояние с траен характер, при което лицето не разполага с достатъчно парични средства, за да изпълни свои парични задължения с настъпил падеж и с оглед очакваните доходи и предстоящи падежи на други задължения, няма да бъде в състояние да удовлетвори кредиторите си по парични вземания за продължителен период от време, който е дефиниран в закона. Неплатежоспособност не е налице, ако затрудненията на лицето са временни, а общият размер на задълженията не надвишава пет пъти размера на минималната работна заплата, определена за страната.

Публичността на производството се осигурява чрез изграждане на електронен, общодостъпен регистър, в който се въвежда информация за физическите лица, подали молба за откриване на производство по несъстоятелност, за актовете на съда, постановявани в производството по несъстоятелност, данните за назначения управител на имуществото, както и информация относно обявяването в несъстоятелност според различните процедури. Публикуването на информация относно откритото производство по несъстоятелност в електронния регистър е гаранция за включване на заинтересуваните кредитори в производството.

Лицето, което администрира масата на несъстоятелността, установява и може да присъединява кредиторите в производството по несъстоятелност, е управителят на имуществото. В законопроекта са предвидени в пълна степен изискванията, на които трябва да отговаря лицето, предвид характера и важността на неговата дейност.

Той може да бъде служител към Комисията за защита на потребителите, лице, вписано като синдик, или друго лице, отговарящо на необходимите изисквания, като освен това не трябва да е осъждано за умишлено престъпление от общ характер, трябва да има завършено висше юридическо или икономическо образование и не по-малко от 3-годишен стаж по специалността, да не е съпруг на длъжника или на кредитор и няма родство с тях,

не е кредитор в производството по несъстоятелност и не се намира с длъжника или с кредитор в отношения, които пораждат основателно съмнение за неговата безпристрастност. Управителят следва да разполага и със сертификат за завършено специфично обучение относно производството по несъстоятелност на физически лица.

Производството започва по молба на длъжника. Компетентен съд е окръжният съд по настоящия адрес на длъжника по аналогия от търговската несъстоятелност и предвид натовареността на районните съдилища, както и с оглед на предвидения принцип на бързина на производството.

Съобразно доходите, имуществото и задълженията на длъжника се предвиждат алтернативи на процедури. Те се включват три групи решения -за обявяване в несъстоятелност с одобряване на погасителен план, за обявяване на длъжника в несъстоятелност с ликвидация на имущество и за обявяване в несъстоятелност при липса на доходи и имущество.

Във всички случаи, с цел защита на кредиторите и дисциплиниране на длъжника, опрощаването на остатъка от задълженията се предвижда да бъде възможно след изтичане на определен период от време, през който длъжникът извършва частични плащания или се осребрява негово имущество. Опрощаването става с отделен акт на съда като се извършва проверка за изпълнение на предвидените задължения. Във всички случаи обаче се запазва несеквестрируемостта на доходите и имуществото на длъжника, а предвидените кратки срокове и възможността за обжалване гарантират бързината и справедливостта в производството.

Предвижда се също така да бъдат запазени направените обезпечения с оглед правната сигурност на интересите на кредиторите.

Специфична роля в производството е предвидена и за държавата, която осигурява и насърчава провеждането му. Таксите и разноските по производството не се събират предварително от длъжника предвид характера на производството.

За разлика от търговците, които по занятие сключват сделки и упражняват дейност, насочена към постигане на стопански резултат, поради което разполагат или се очаква да разполагат със специални знания и са подготвени за защита на интересите си, физическите лица в много случаи ще изпитват затруднения не само при попълване на необходимите документи, а и при заплащане на всички разходи при провеждането му. В тази връзка, допълнително се предвижда министърът на правосъдието следва да издаде нормативен акт, с който да утвърди образци на документите, използвани в производството по този закон, освен това се предвижда страните в производството да получават удостоверение за

вписани обстоятелства или копие от обявен акт без заплащане на такса от всяка служба по вписванията.

Обобщено, целта на настоящия законопроект е да бъде предвидено удовлетворяване на кредиторите, но и осигуряване на жизненото оцеляване и бъдещото финансово стабилизиране на длъжниците. По този начин ще бъдат стимулирани длъжниците да правят вноски към кредиторите си с цел освобождаване от задължения, тъй като към настоящия момент голяма част от тях прибегват към сивия сектор с цел избягване на удържане на вноски, а по този начин косвено ще бъде стимулирана и икономиката на страната.

Вносител:

Бригид Бурмев

Аббас Зафиров

Зоран Стефанов

Улеин Улеин

Михаил Генев

Стефан Бурмев

Деси Девел

Анна Анаисов

Улеин Улеин

Неша Манкова

Мая Димитрова

Кристиан Воруанов

Иван Б. Стефанов

Арсениус Гюнтел
Гюнтел I. K. K. K.
Владимир на Ферман
Камилла Кисселев
Габриел Вилков
Марияна Богданова
Андрея Крушев Бачев

Предварителна оценка на въздействието

на Законопроекта за несъстоятелност на физически лица

1. Основания и цел за законодателната инициатива

Законопроектът цели регулиране на обществените отношения по повод състоянието на неплатежоспособност на физически лица чрез частично опрощаване на задълженията, справедливо удовлетворяване на кредиторите и създаване на възможности за възстановяване на социалната, предприемаческата и трудовата активност на длъжника.

В страната се наблюдава тревожна тенденция за увеличаване на случаите на физически лица, изпаднали в трайно състояние на невъзможност да изплащат задълженията си. Неплатежоспособността може да доведе до социални и здравни проблеми, до социално изключване и изолация, както и да постави в риск основните потребности на деца и на лица със специални нужди в семейството на свръхзадължения, но тя не е само частен проблем. Практиката доказва, че доброто финансово състояние на гражданите е съществен стимулиращ фактор за националната икономика, тъй като високото ниво на потребление е предпоставка за стабилност и икономически растеж.

Към настоящия момент, България е единствената държава в Европейския съюз, в която липсва правна уредба, уреждаща личния фалит на физически лица.

Необходима е спешна законодателна намеса, с цел попълване на празнината в законодателството и подкрепа от страна на държавата за предоставяне на втори шанс на добросъвестни- длъжници.

2. Заинтересовани групи

Производството по несъстоятелност на физически лица е предназначено за лица, които са изпаднали в състояние на неплатежоспособност и не разполагат с достатъчно парични средства, за да изпълнят свои парични задължения с настъпил падеж и да удовлетворят кредиторите си.

Предвижда се производството по този закон да се прилага по отношение на физически лица за задълженията им по сделки, сключени за лично потребление или във връзка с упражняването на свободна професия или друга разрешена от закона самостоятелна стопанска или професионална дейност.

Тези лица могат да бъдат български граждани с адрес на територията на РБ,

граждани на държави-членки на Европейския съюз и членовете на техните семейства, граждани на трети държави, получили разрешение за постоянно пребиваване, които отговарят на заложените в закона критерии.

Законът предлага бърза, прозрачна и достъпна процедура, насърчавана и подпомагана от държавата, която се развива пред съд с възможност за участие на всички кредитори, като гаранция за законосъобразност и стабилност на последиците от производството.

От специфичната защита, която предоставя производството, могат да се ползват единствено добросъвестните длъжници.

3. Анализ на разходи и ползи

Законопроектът има за цел да осигури жизненото оцеляване и бъдещото финансово стабилизиране на длъжниците, които да бъдат стимулирани да заплатят част от задълженията. Отчита се, че към настоящия момент голяма част от тях прибегват към сивия сектор с цел избягване погасяването на дълговете. Освен конкретните ползи за добросъвестните длъжници, косвено ще бъде стимулирана и икономиката на страната. А приемането на закона е задължителна стъпка пред отпускането на втори транш по Плана за възстановяване и устойчивост в размер на 1,3 млрд. лв.

В България продължават да се повишават необслужваните кредити, като в края на март 2024 г. те възлизат на 4.27 млрд. лв., при 3.85 млрд. лв. в края на декември 2023 г. Делът им в общата сума на брутните кредити и аванси е 3.74% (при 3.63% в края на декември 2023 г.). Към 2023г. броят на кредитополучателите по данни на БНБ е 2,603 милиона, от които огромното мнозинство – 2,379 милиона души са физически лица. В този брой не влиза броя на граждани с просрочени задължения, например, за битови сметки и други дългове.

Статистическо проучване от 2018г, сочи, че в България сред най- често теглещите кредити са мъже, на около 30 г., със средно и висше образование, на трудов договор, от по-голям град. Тази тенденция за задлъжняване на възраст около 30 г. продължава през последните години.

За сравнение в Ирландия, чийто Закон за личния фалит е влязъл в сила през 2012г., профилът на физическите лица в несъстоятелност показва 40%, работещи в частния сектор; 24,1% безработни лица; 13,6% самостоятелно заети лица; 9,8% работещи

в общественния сектор; 4,8% пенсионери; 4,2% домакини; 0,6% студенти. Сред лицата в несъстоятелност преобладава възрастовата група 35г.-54г. - 67,7%, а най- малко са лицата над 65 г. - 5,3%.

Предвид броя на лицата, изпаднали в състояние на неплатежоспособност политическата ангажираност и грижа към гражданите изисква ресурсите на държавата да се насочват към уязвими групи, които се нуждаят от тях и да са съобразени с техните потребности и възможности за финансово стабилизиране и оттам избягване на опасността от социално изключване.

Законопроектът предвижда, длъжникът да не внася предварително такса за откриване на производството и разноски за събиране на доказателства в производството.

Предлага се разноските в производството да се плащат от сумите, предвидени в бюджета на съда или бюджета на Националното бюро за правна помощ. Те се възстановяват от масата на несъстоятелността след осребряването ѝ или се включват в погасителния план. При прекратяване на делото поради недобросъвестност на длъжника, разноските в производството му се възлагат, както и разходите на кредиторите за един адвокат, ако са ползвали такъв.

4. Административна тежест и структурни промени

В законопроекта се предвижда създаване на регистър на физическите лица в несъстоятелност, който ще се води от длъжностните лица към Агенция по вписванията, но това не предполага структурни промени в администрацията.

Законопроектът предвижда, че управител на имуществото може да бъде и служител към Комисията за защита на потребителите, както и задължение на председателя на Комисията да съставя ежегодно доклад за приложението на закона, въз основа на информация, предоставяна от окръжните съдилища относно броя на образуванияте, прекратените и приключени производства по закона. Прилагането на закона може да доведе до необходимост от промени в административния капацитет на Комисията за защита на потребителите.

5. Въздействие върху нормативната уредба

Законопроектът ще доведе до необходимост от приемане и изменение на подзаконови нормативни актове, свързани с прилагането на закона.

6. Равно третиране от държавата и демографско развитие

Законопроектът съответства на принципа на равенство и равно третиране, няма пряко отношение към балансираното демографско развитие, но по никакъв начин не би имал негативен ефект.

Вносители:

Борислав Георгиев
Александър Зафиров
Зирина Златева
Иван Илиев
Михаил Георгиев

Стефан Тодоров-
Дон Девел

Анастас Анастас

Иван Цоричиниал

Нели Неликова

Мая Димитрова

Кристиан Воруанов

ИВАН В. ВЕЛАНОВ

Арагонияр Сойнев

Теодор С. Кимев

Владимир Ва. Герман
Камаринский Киселов
Габриел Волков
Маршана Вознесенца
Андрея Орлова Козлов